

HOST NATION SUPPORT

Podpora hostitelského státu spojeneckým jednotkám

Aby mohla Severoatlantická aliance plnit roli, k níž byla založena, tedy vzájemnou obranu svých členů, musí být jednotlivé členské státy schopné na svém území přijmout jednotky svých spojenců. Přesně k tomuto účelu slouží koncept Host Nation Support (HNS), který pomáhá zabezpečit působení ozbrojených sil jednoho a více členských států NATO na území jiné členské země NATO i mimo ni. To platí v období míru, krize i za válečného stavu, přičemž válka na Ukrajině připoměla jeho důležitost.

Koncept HNS pomáhá rychle a úsporně uskutečnit vojenské přesuny, pobyty nebo cvičení členů a spojenců NATO. Vysílající země (*sending nation*) tak za pomoci předběžných plánů a poskytnutých zdrojů hostitelské země (*host nation*) ušetří peníze, které by musela jinak vynaložit na náklady související s přesuny vlastních zdrojů na hostitelské území. Proto je důležité, aby spojenecké státy mezi sebou udržovaly dobré vztahy a posilovaly spolupráci jak na vojenské, tak civilní úrovni.

V minulosti pobyt cizích vojsk znamenal spíše vykořisťování, které probíhalo za válek a nejvíce ovlivňovalo běžné obyvatelstvo. Dnes má HNS smluvní podobu, kterou dostalo v posledních několika desetiletích. Země vstupující do NATO spolu s Washingtonskou smlouvou od roku 1951 podepisují i tzv. Dohodu o statusu ozbrojených sil. Kromě toho HNS funguje díky dvoustranným smlouvám, které uzavírají členské státy NATO mezi sebou nebo s partnerskými státy Evropské unie či Organizace spojených národů.

Dohoda o statusu ozbrojených sil (SOFA)

SOFA (*Status of Forces Agreement*) je mnohonárodní dohoda mezi členskými zeměmi NATO o statutu jejich ozbrojen-

Příklady činností spadajících pod HNS

- » údržba techniky,
- » zajištění ochrany a bezpečnosti sil na území hostitelské země,
- » ubytování,
- » zajištění pitného režimu a jídla,
- » doplnění pohonných hmot,
- » zajištění dopravy a manipulace s nákladem,
- » skladování vybavení,
- » pomoc s pohybem v přístavech, na železnicích a letištích hostitelské země.

ých sil. Členskými státy byla poprvé podepsaná v roce 1951, Česká republika tuto smlouvu podepsala v roce 1995. SOFA upravuje právní postavení ozbrojených sil států NATO na území jiných členských států. Přestože je SOFA dobrým základem pro obrannou spolupráci v NATO, je žádoucí vytvořit podrobnější dvoustrannou obrannou spolupráci.

Dohoda o obranné spolupráci mezi ČR a USA

Spojené státy se svými spojenci uzavírají separátní bilaterální dohody o spolupráci v oblasti obrany (DCA). Česko ji podepsalo v květnu 2023 ve Washingtonu. Smlouva tak nyní upravuje právní postavení amerických vojáků na území České republiky, pokud jejich pobyt schválí podle Ústavy ČR vláda nebo parlament. DCA umožní též lepší spolupráci mezi českými a americkými vojáky. Spolupráce zahrnuje obranu východního křídla NATO, podporu vojenských operací, zlepšení obranné infrastruktury, vojenské vzdělávání, společný výcvik a cvičení. Obsah DCA s jinými státy se může lišit.

HNS v ČR

HNS lze uplatnit za stavu míru, stavu ohrožení státu a válečného stavu. V současnosti se HNS nejčastěji využívá právě za stavu míru při vojenských cvičeních.

Základní odpovědnost za zabezpečení HNS na území České republiky nese ministerstvo obrany, ale do podrobnějšího plánování a příprav se mohou zapojit i další národní instituce. O koordinaci podpory českým státem se stará Agentura logistiky Armády ČR a úlohu vše uskutečnit má Prapor podpory nasaditelných sil.

Příklad HNS v ČR

V únoru 2022 přes území ČR z Německa na Slovensko projížděly americké jednotky v rámci plánovaného aliančního cvičení Saber Strike 2022. ČR po dobu 9 dnů zabezpečila přesun 1500 vojáků se 700 kusy techniky. Aby přesuny neovlivnily běžný silniční provoz, tak probíhaly ve večerních až brzkých ranních hodinách. Američtí vojáci měli možnost si ve dne odpočinout ve vojenském areálu Rančirov. Z bezpečnostních důvodů byly americké jednotky po celou dobu doprovázeny Vojenskou policií a Policií ČR.

Prapor podpory nasaditelných sil

Jedná se o armádní útvar, který vznikl v roce 2020 a má základnu v Rakovníku. Prapor je podřízen Agentuře logistiky a je přímo předurčen k provedení procesu RSOM (*Reception, Staging and Onward Movement*). RSOM je složitý proces, který zahrnuje soubor úkolů rozdělených do tří fází:

- 1) **Přijetí** (*Reception*) zahrnuje příjezd, registraci osob a kontrolu veškeré dokumentace. Dále následuje

vyložení a kontrola vybavení a vojenské techniky. Vše probíhá například na letecké základně, v přístavu nebo jiných prostorech nebo místech poskytnutých hostitelskou zemí. V této fázi může proběhnout i počáteční poučení vojáků o misi.

- 2) **Soustředění** (*Staging*) zahrnuje dočasné ubytování a stravování vyslaných vojáků. Dále může dojít k doplnění munice a pohonných hmot. V případě potřeby může být provedena údržba vojenské techniky a výcvik, který je zaměřen na charakter úkolů plněných v místě nasazení, kde vojsko vysílající země bude vykonávat svou misi.
- 3) **Přesun** sil a prostředků do místa nasazení (*Onward Movement*).

V rámci NATO se jedná o výjimečnou jednotku, v Evropě se nachází pouze další tři obdobné prapory, a to v Německu, Norsku a v Nizozemsku.

Infografika rozsahu HNS dle bezpečnostní situace

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » NATO Standardization Agency (2013). Allied Joint Doctrine for Host Nation Support: AJP- 4.5 Edition B Version 1. PDF. On-line: <https://nso.nato.int/nso/nsdd/main/standards?search=AJP-4.3>
- » Ministerstvo obrany České republiky (2024). Dohoda mezi ČR a USA o spolupráci v oblasti obrany (DCA). On-line: <https://mocr.mo.gov.cz/scripts/detail.php?pgid=687>
- » Grešáková, V. (2023). Logistická podpora jednotek Severoatlantické aliance na území ČR. Diplomová práce. Vysoká škola logistiky o.p.s.
- » Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha (2023). Obranná strategie České republiky: 2023. PDF. 3.vyd.
- » Pilnáčková, M. (2019). Podpora hostitelským státem jako praktická bezpečnostní aktivita NATO a jeho možné využití pro krizové řízení v ČR. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze.
- » Ministerstvo obrany České republiky (2023). Prapor podpory nasaditelných sil: Logistický úvar poskytující podporu armádám NATO. On-line: <https://prpodns.mo.gov.cz/>
- » Dvořáková, M. (2022) Přesun jednotek na plánované cvičení Saber Strike 2022. Armáda České republiky. On-line: <https://acr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/presun-jednotek-na-planovane-cviceni-saber-strike-2022-233301/>
- » Moravec, J. (2024) RSOM: Proces zajišťující logistické zabezpečení v praxi. CZDEFENCE. On-line: <https://www.czdefence.cz/clanek/rsom-proces-zajistujici-logisticke-zabezpeceni-v-praxi>
- » Neradová, M. (2023) Šéf armády v Rakovníku: Logistiku vnímám jako prioritní úkol v modernizaci. Armáda České republiky. On-line: <https://acr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/sef-armady-v-rakovniku:-logistiku-vni-mam-jako-prioritni-ukol-v-modernizaci-246156/>